

Zondag 3 oktober. Bij Leviticus 25: 1-7 en Galaten 5: 13,14 en 16. De Drie Ranken. Ad wijlhuizen.

Lieve mensen,

Als je geen tijd hebt, komt dat omdat je die waarschijnlijk niet genomen hebt. Neem de tijd ... dan heb je 'm ook...

Vorige week waren we bezig met de opening van dit gebouw. We bouwden met elkaar een kerk. Waren bezig met zoiets als ruimte, functies, vormen en inrichting. Maar vanuit welk perspectief? Wat maakt een kerk anders dan een school, een huis of een kantoor?

Ik lees bij Jonathan Sacks, rabbijn: toen de Israëlieten door de woestijn trokken, moesten ze een tabernakel bouwen. Een plaats waar de 10 geboden, de twee stenen tafelen van het verbond, een passende plaats zouden kunnen krijgen. Die tabernakel moest een voorbeeld zijn van orde: een kloppende ruimte, en zo een voorbeeld van Gods wereld, symbool van de ideale samenleving...want alleen daarin woont God immers? Kwam je in de tabernakel, dan kwam je al even in de toekomst...in een stukje nog- niet-wereld, zoals het leven en samenleven bedoeld is. Dat is wat de tabernakel, een kerkgebouw zou mogen en kunnen zijn: bestemmingsruimte...een: voor-nu-even, maar ook: nog-niet ruimte.

Maar behalve in de ruimte, bewegen wij ons ook in de tijd. En hoe gaan we met de tijd om? Vroeger werd de tijd bepaald door de loop van de zon, de maan, de seizoenen...het ritme van dag en nacht...maar sinds de klok is gekomen...wie of wat bepaalt nu de tijd?

Toen ik afgelopen week in een groep de vraag stelde: zijn er dingen die je bewust niet doet, met het oog op het goede leven, was er, naast minder en gezond eten, één die zei: ik probeer nog altijd iets van de zondag te bewaren. Ik vind dat zo heerlijk dat ik die dag niets hoeft, dat als die dag er niet was, ik 'm uit zou willen vinden. Ik hoeft die dag even niets. Ik heb de tijd, omdat ik 'm neem.

De zondag. De sabbat. Een dag van onthouding. Van de tijd nemen om die ook te hebben. Vrijheid vraagt blijkbaar om begrenzing, om begrenzing van ons doen. Vrijheid is niet het ontbreken van grenzen, maar het gevolg van het aanbrengen daarvan. Het in vrijheid aanbrengen daarvan zonder dat anderen dat hoeven te doen. De schepping van ruimte in de tijd door de disciplineren van het innerlijk.

De bijbel vertelt het verhaal dat de wereld werd geschapen in zes dagen. Het getal zes staat voor de wereld van de dingen. Voor alles wat er is. De zichtbare dingen. Zes is ook het getal van de slavernij, het vast zitten in de gewoontes. Het getal zeven is van die zes andere dagen apart gesteld. Waar zes het getal van het zichtbare is, is zeven het getal van het onzichtbare, van God, van wat er niet zichtbaar is. Van wat nog niet zichtbaar is. Zeven is het getal dat ons vraagt: waar ben je mee bezig, waar ben je naar onderweg? Welke wereld heb je voor ogen? Waarom besteed je de tijd en kracht aan wat je doet? Breng je je te binnen waar je voor leeft?

Als de joodse familie de zevende dag, de sabbat, inluidt doen ze dat door kort voor dat moment de 7 armige kandelaar aan te steken. De menora. Dan leggen ze de handen voor de ogen en spreken de zegen over de sabbat uit. Om daarna de handen weg te halen en naar zichzelf, elkaar en de wereld te kijken, in een ander licht, als nieuw. Hoe het ook is, en kan, en worden zal. Dát.

We hebben een gebouw nodig, zeer, maar ook een ruimte in de tijd om steeds weer onze gewoontes te onderbreken en nieuw te kijken naar wie we zijn, met het oog op het onzichtbare...de toekomst en toekomstige generaties....

Vrijheid vraagt om grenzen. Grenzen ook in de tijd. Wie grenzen aanbrengt, brengt pauzes aan. Momenten van vrijheid om het onzichtbare onder ogen te komen.: God, de toekomst, je diepste drijfveren.

Lezend over burnouts... lees ik: Een burn-out ontstaat niet als gevolg van hard werken, maar wanneer het tomeloos geworden is, jagend, zoals Galaten dat noemt, niet verbonden, niet verbonden met de Geest van de Leven schenkende, het onzichtbare... als je tomeloos losgekoppeld leeft van wie je bent, en waarvoor je het doet. Als er geen ruimte meer is voor het onzichtbare...raak je je vrijheid kwijt...word je vatbaar voor burn-out.

De sabbat, de zondag, een kerk...het zijn begrenzingen in ruimte en tijd... ruimtes, die je alleen maar hebt als je ze ook neemt (want ja, de wereld om ons heen is die van 24/7, die dendert door, niemand geeft je vrijaf als je niet zelf de tijd neemt)... De sabbat, de zondag : ze zijn er om je je toekomst te herinneren...om te beseffen dat je niet ván de dingen bent, ván de plicht, niet ván de kerk, niet ván het oordeel maar van de onzichtbare, de levende God...en dat ons leven in dienst staat van wat nog onzichtbaar is: de komende wereld, die van onze kinderen...kleinkinderen... is de nog niet zichtbare toekomst gediend met wat ik doe, en met wat jij doet?

Moeten we onszelf en de aarde niet meer rust gunnen, onszelf dus beperken, opdat die aarde er kan zijn voor komende generaties? (vandaag komt een groep mensen aan op doorreis naar de klimaatconferentie in Glasgow).

Sabbat...het wil ons eraan herinneren dat de dingen, zoals ze zijn, niet vast staan, niet absoluut zijn. Steeds weer mogen we, zullen we kijken met de ogen van de sabbat naar de macht van onze gewoontes.Om die te onderbreken voor wat heilzaam is en goed doet en onszelf daarop te richten.

Daarvoor is er kerk. Daarvoor zoiets als eredienst. Samenkomst. Uitsparing in de tijd.

Vandaag zeggen we: lieve ambtsdragers en werkers, het is goed om te stoppen, sabbat te houden...oog te hebben, zoeken, voor wat onzichtbaar is..het zij jullie zeer gegund....En jullie, lieve ambtsdragers, werkers, jullie die vandaag bevestigd worden... hou geregeld stil, laat de tijd even braak liggen, maak ruimte voor wat onzichtbaar is...

Met zulke ambtsdragers zijn wij, als gemeenschap, gediend. Zet ook ons soms stil, pauzeer onze tijden...want zo dien je onze vrijheid, de komende wereld, die van onze kinderen, in Christus zichtbaar gemaakt.

Amen.